

Студент 4 курсу
фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ТЕХНОЛОГІЯ НАДАННЯ ПОСЛУГ ФІЗИЧНИМ ОСОБАМ ІЗ АВТОТРАНСПОРТНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Анотація. Наведено основні різновиди автотранспортного страхування фізичних осіб в Україні і технологію надання даних послуг. Сформовано консолідовану схему надання послуг з автотранспортного страхування фізичним особам.

Аннотация. Приведены основные разновидности автотранспортного страхования физических лиц в Украине и технология предоставления данных услуг. Сформирована консолидированная схема предоставления услуг автотранспортного страхования физическим лицам.

Annotation. The basic types of automobile insurance of individuals and their accommodation mechanism are presented. A consolidated scheme of giving the services of automobile insurance to individuals is formed.

Ключові слова: автотранспортне страхування, страхування фізичних осіб, механізм автотранспортного страхування, КАСКО, зелена картка, страхування цивільної відповідальності.

У зв'язку зі стрімким реформуванням економічних відносин в Україні сталися значні зміни у такому важливому секторі економічних та фінансових відносин, як страхування. Це надає особливої важливості вирішенню питань страхового захисту фізичних осіб у сфері автотранспорту. Саме розвиток раціональної та ефективної страхової системи як у цілому, так і в сфері автотранспортного страхування, є питанням, яке Україні буде необхідно вирішити в найближчі роки.

Автотранспортне страхування завжди є однією із найрозвиненіших та найбільш розповсюджених галузей страхування. Оскільки в Україні на тисячу людей приходиться 175 автомобілів (за даними на 2013 рік, можна впевнено стверджувати, що цей різновид страхування має жорсткий соціальний прошарок серед населення, що формує на нього попит) [1].

Метою статті є обґрунтування технології надання фізичним особам послуг із автотранспортного страхування в Україні.

Страхування автотранспортних засобів потрібно розглядати в двох аспектах, а саме як різновид обов'язкового та відповідно добровільного страхування.

Одними з найважливіших та розповсюджених серед фізичних осіб автотранспортного страхування в Україні є обов'язкові (обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, зелена картка) та добровільні (КАСКО, добровільне страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів) [2].

Страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів – один із найпоширеніших і найпопулярніших видів страхування відповідальності в усьому світі.

Об'єктом цього виду страхування є цивільна відповідальність власників наземних транспортних засобів, яку вони несуть перед законом як власники джерела підвищеної небезпеки для оточуючих, тобто третіх осіб. При цьому до моменту настання страхового випадку, коли вона набуває цілком конкретний матеріальний зміст, ця відповідальність для власника транспортного засобу виступає в абстрактній формі [3].

Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності здійснюється для забезпечення відшкодування шкоди, заподіяної життю, здоров'ю та/або майну потерпілих внаслідок дорожньо-транспортної пригоди та захисту майнових інтересів страхувальників.

Суб'єктами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності є страхувальники та інші особи, відповідальність яких застрахована, страховики, Моторне (транспортне) страхове бюро України (далі – МТСБУ), потерпілі [4].

Страховим випадком є дорожньо-транспортна пригода, що сталася за участю забезпеченого транспортного засобу, внаслідок якої настає цивільно-правова відповідальність особи, відповідальність якої застрахована, за шкоду, заподіяну життю, здоров'ю та/або майну потерпілого [5].

Розмір страхового платежу (внеску, премії) встановлюється страховиком самостійно шляхом добутку розміру базового страхового платежу та значень відповідних коригуючих коефіцієнтів.

Розмір базового страхового платежу, перелік, значення коригуючих коефіцієнтів та порядок їх застосування затверджуються уповноваженим органом за поданням МТСБУ [2].

Для заохочення безаварійної експлуатації транспортних засобів, при укладанні договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності більше ніж на півроку, страховики мають право застосовувати коригуючий коефіцієнт залежно від наявності чи відсутності страхових випадків із вини осіб, відповідальність яких

застрахована, в період дії попередніх договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності (бонус-малус).

Добровільне страхування цивільної відповідальності дозволяє збільшити ліміти страхових виплат, передбачених обов'язковим страхуванням, за збиток заподіяний у результаті ДТП.

Договір добровільного страхування укладається як доповнення до обов'язкового договору. Та у випадку необхідності забезпечує покриття відповідальності, що перевищує умови базового договору.

Страхування КАСКО – найпопулярніший вид автострахування, який допомагає автовласникові захистити своє майно від можливих збитків.

Об'єктами страхування КАСКО є засоби наземного транспорту – вантажні, легкові, спеціальні автомобілі, мотоцикли, причепа та деякі інші транспортні засоби, що належать юридичним або фізичним особам, у тому числі додаткове обладнання й устаткування, які належать страхувальнику на правах власності, користування чи розпорядження.

Страхові тарифи і вартість КАСКО залежать від ряду факторів і у різних страхових компаній розрізняються залежно від обраних умов і додаткових опцій, наприклад, страхової суми, обраних страхових ризиків, умов зберігання і експлуатації транспортного засобу. Страхова сума зазвичай не може перевищувати ринкової вартості автомобіля.

За полісом автокаско страхові компанії беруть на себе витрати з транспортування машини з місця ДТП, витрати на відновлювальний ремонт, а також відшкодування вартості автомобіля в разі його викрадення [1].

Зелена картка – страховий сертифікат єдиної форми, що застосовується в країнах – членах міжнародної системи автомобільного страхування "Зелена картка".

У разі виїзду транспортного засобу, зареєстрованого в Україні, до країн-членів міжнародної системи автомобільного страхування "Зелена карта" власник такого транспортного засобу зобов'язаний мати чинний договір міжнародного страхування, посвідчений відповідним уніфікованим страховим сертифікатом "Зелена картка".

Страхова компанія забезпечує відшкодування шкоди, заподіяної потерпілим – третім особам унаслідок дорожньо-транспортної пригоди, що сталася під час дії цього полісу і винуватцем якої був водій транспортного засобу, зазначеного цьому полісі.

Наприклад, якщо громадянин України придбав поліс обов'язкового страхування відповідальності в українській страховій компанії, то він є чинним в усіх країнах-членах "Зеленої карти". Тобто якщо цей українець стане винним у ДТП у Німеччині, то потерпілий німець отримає відшкодування від української компанії, в якій українець купував "Зелену карту".

Варто зазначити, що у 2013 році дещо скоротилися обсяги премій з автотранспортного страхування відносно попереднього року. Тим не менше автотранспортне страхування в країні значно розвинулося порівняно з перехідним періодом [1].

Варто зазначити, що в Україні лідерами з автотранспортного страхування є одні з найрозвинутіших страхових компаній. Тобто саме автотранспортне страхування фізичних осіб, адже вони створюють значний попит на дані страхові послуги, займає найбільш вагоме місце в страхових портфелях найбільших страхових компаній України. За обов'язковим страхуванням цивільної відповідальності лідерами є страхова компанія "Провідна" та страхова компанія "Українська пожежно-страхова компанія". Страхові компанії "АХА", "Українська страхова група" та "Уніка" є лідерами

за преміями КАСКО. Найбільшу кількість премій від добровільного страхування цивільної відповідальності найбільшу кількість премій отримали страхові компанії "ІНГО Україна" та "ПЗУ".

Технологія надання послуг автотранспортного страхування наведена на рисунку.

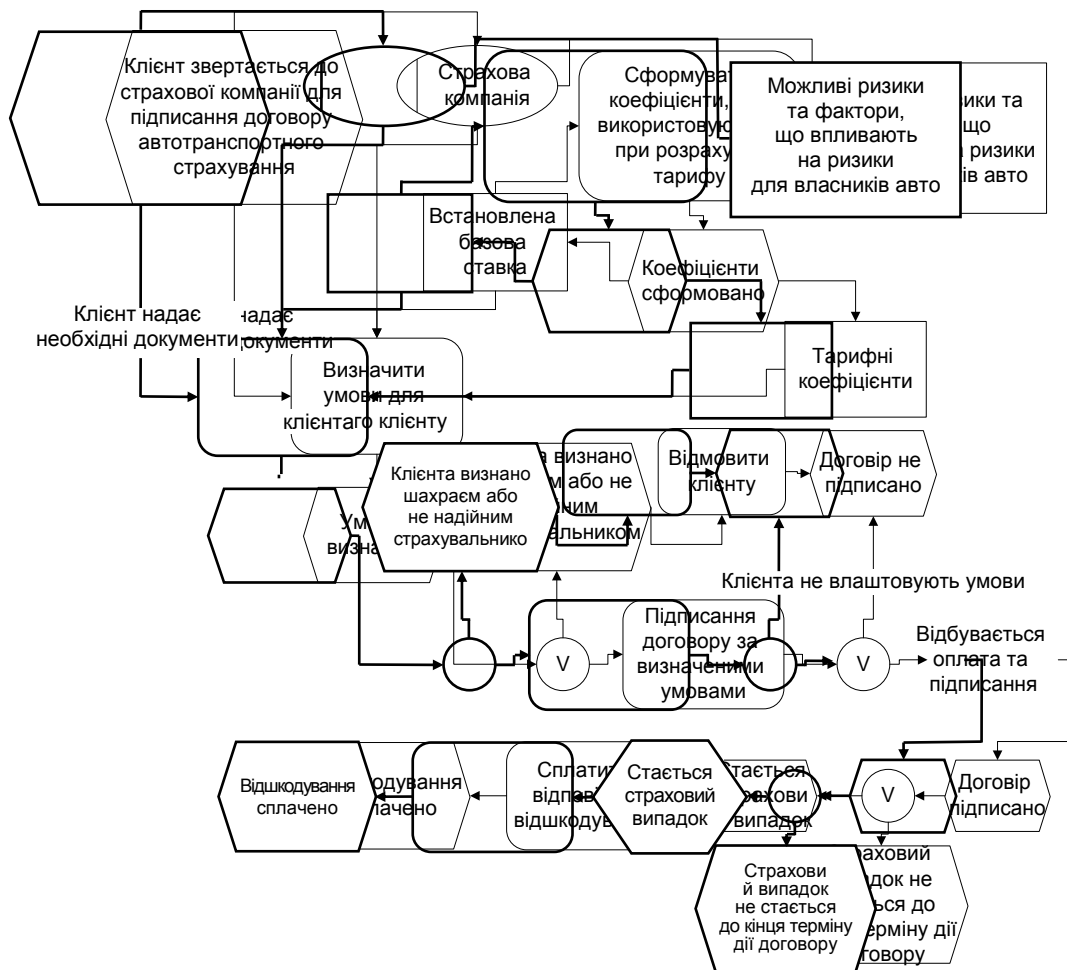

Рис. Технологія надання послуг автотранспортного страхування

Як видно з рисунка, наведено порядок дій страхової компанії під час підписання договору автотранспортного страхування, що включає декілька етапів.

Спочатку відбувається визначення тарифів для даного клієнта, залежно від базової ставки, терміну дії договору. Залежно від виду страхування існують певні державні регулювання даної стадії та в цілому характер його виконання залишається незмінним.

Після цього відбувається підписання договору за визначеними умовами. Саме на цьому етапі відбувається сплата страхових премій.

Далі, якщо відбувається страховий випадок у період дії договору, настає стадія виплат страхового відшкодування. За якої після перевірок, залежно від характеру страхових випадків, відбувається виплата.

Отже, автотранспортне страхування фізичних осіб є одним із найбільш розповсюджених видів страхування в Україні. В умовах зростання кількості автовласників, попит на даний вид страхування завжди зростатиме, а наявність обов'язкових різновидів страхування надає страховим компаніям упевненості в наявності попиту саме на ці страхові послуги. Що, в свою чергу, приводить до подальшого розвитку автотранспортного страхування фізичних осіб в Україні. Даний різновид страхування в найближчі роки має широкі перспективи для розвитку. Адже його існування тісно пов'язане з існуванням та використанням автотранспортних засобів.

Наук. керівн. Ачкасова С. А.

Література: 1. Страховой новостной портал "Фориншурер" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forinsurer.com>. – Назва з екрану. 2. Ассоциация страхователей Украины [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.insurhelp.org.ua>. – Назва з екрану. 3. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів : Закон України № 5090-VI від 05.07.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1961-15>. – Назва з екрану. 4. Про страхування : Закон України № 85/96-ВР від 07.03.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws>. – Назва з екрану. 5. Мухіна О. В. Страховий ринок України: стан та проблеми розвитку / О. В. Мухіна // Інвестиції : Практика та досвід. – 2010. – № 3. – С. 50–52.